

Vrste knjižnica

Osmi razred

Vrste knjižnica prema namjeni i knjižničnoj građi

- **školske** (osnovnoškolske, srednjoškolske, visokoškolske)
- **narodne** (mjesne ili gradske)
- **specijalne** (nabavljaju samo određenu vrstu građe; primjer: medicinske ili pravne knjižnice)
- **općeznanstvene knjižnice** (nabavljaju građu iz svih znanstvenih područja; primjer Znanstvena knjižnica u Zadru)

Knjižnične zbirke

- Ovisno o građi koju prikupljaju, knjižnice formiraju svoje zbirke.
- **Zbirke knjiga u školskoj knjižnici OŠ Sukošan:**
  - nastavnički fond (knjige za pojedine nastavne predmete te one iz područja pedagogije i dječje psihologije),
  - učenički fond (lektira, slikovnice i knjige zabavnoga sadržaja),
  - zavičajna zbirka (knjige o Sukošanu i zadarskoj okolici),
  - referentna zbirka (enciklopedije, školski atlasi, leksikoni, rječnici).
- Najbogatiji fond i zbirke knjiga u Hrvatskoj ima NSK.

Najznačajnija i najveća knjižnica u Hrvatskoj

- **Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (NSK)**
- Njezina je funkcija dvostruka; ona jedinstvena - nacionalne knjižnice i čuvarice hrvatske pismenosti, te kao sveučilišne knjižnice za zagrebačko sveučilište.
- Dan NSK obilježava se 22. veljače jer je tada tiskana prva hrvatska knjiga – Misal po zakonu rimskoga dvora (22.2.1483.)

Zbirke u NSK I

- **Digitalne zbirke**
- Digitalne zbirke NSK
- Hrvatski arhiv weba
- Nacionalni repozitorij disertacija
- Nacionalni repozitorij završnih i diplomskih radova
- Stare hrvatske novine
- Stari hrvatski časopisi
- Zvuci prošlosti
- Virtualne izložbe NSK

Zbirke u NSK II

- **Zbirke građe posebne vrste**
- Zbirka rukopisa i starih knjiga
- Grafička zbirka
- Zbirka zemljovida i atlasa
- Zbirka muzikalija i audiomaterijala

Zbirke u NSK III

- **Zbirke u čitaonicama**
- Zbirka knjižnične građe o Domovinskom ratu
- Zbirka službenih publikacija
- Zbirka disertacija i magistarskih radova
- Referentna zbirka
- Zbirka za knjižničarstvo
- Zbirka inozemne Croatice

Druge knjižnice

- Dan hrvatskih knjižnica obilježava se **11. studenoga**.
- Na taj dan 1960. (11.11.1960.) u Hrvatskoj je donesen prvi zakon o knjižnicama (Zakon o bibliotekama)
- **Školske knjižnice imaju svoj mjesec – LISTOPAD.**

Knjižnični katalogi

- Katalogi služe za pomoć djelatnicima i korisnicima knjižnice u pronalaženju i posudbi tražene knjige.
- **Kartični katalog;** listići s podacima o knjigama nalaze se u drvenim ili metalnim ormarićima (sačuvano u Znanstvenoj knjižnici u Zadru – vidi slajd x):
  - abecedni katalog (autorski – kartice su poredane prema prezimenu autora i naslovni – prema naslovu knjige),
  - predmetni katalog (abecedno se nižu listići na kojima je riječ koja opisuje predmet knjige, na primjer: djeca, Hrvatska, inteligencija, psihologija, škola...),
  - stručni katalog (koristi neki klasifikacijski sustav, na primjer UDK – Univerzalnu decimalnu klasifikaciju koja se dobije kombinacijom brojeva za opis teme kojom se knjiga bavi.
- **Elektronički katalog;** pretraga po ključnim riječima (autor, naslov, predmet riječi iz naslova, ISBN – serijski broj za knjigu, ISSN – serijski broj za časopis, UDK).

Primjer kartičnoga kataloga u Znanstvenoj knjižnici u Zadru – na slici

Katalozi u ZkZd

- Elektronički katalog
- Skenirani kataložni listići specijalnih zbirki

Elektronički katalog

- Primjer: elektronički katalog Gradske knjižnice Zadar

GRADSKA KNJIŽNICA ZADAR

- Unesite: Autor, naslov, predmet, riječi, ISBN, ISSN, nakladnik
- [Mreža knjižnica](#) | [WIKI](#) | [Google Znalac](#) | [OCLC](#)
- powered by Vero ©2011-2017 [Unibis](#)

UDK- Univerzalna decimalna klasifikacija

Pojedinim područjima dodijeljene su brojčane oznake od 0 do 9

- **0** Općenita ljudska znanja
- **1** Filozofija, psihologija
- **2** Religija, teologija
- **3** Društvene znanosti: pedagogija, sociologija, ekonomija
- **4** (zasad slobodna skupina)
- **5** Matematika i prirodne znanosti
- **6** Primijenjene znanosti: medicina, tehnika, teologija
- **7** Umjetnost, sport, zabava, slobodno vrijeme
- **8** Jezik, književnost
- **9** Povijest, geografija

Koristi se za stručno označivanje (klasifikaciju) knjiga i stručne kataloge u svim znanstvenim područjima

- **Konkretni primjeri:**
- **02** knjižničarstvo
- **159.9** psihologija
- **37** pedagogija
- **51** matematika
- **53** fizika
- **82** književnost
-

Vrste knjižnica prema mediju na kojem se nalazi građa

- **Tradicionalne** (analogne) knjižnice – nekadašnje knjižnice koje su posjedovale jedino tiskanu građu (knjige, časopise, novine, mikrofilmove)
- **Hibridne** knjižnice su multimedijalni izvori informacija i čuvaju građu na tradicionalnim i elektroničkim medijima
- **Digitalne** knjižnice daju na korištenje jedino građu u digitalnom obliku
- Razlikujemo:
  - digitalnu građu – izvorni oblik nastao u digitalnom obliku
  - digitaliziranu građu – knjige prebačene u digitalni oblik (skeniranjem)

Digitalne knjižnice

- Od Sumerana i Babilonaca pa sve do 20. stoljeća, knjižnice su čuvale i davale na korištenje razne oblike knjiga; na glini, drvu, papirusu, koži, kao pločice, svitak ili kodeks – ali samo knjiga!
- Najveća knjižnica staroga vijeka bila je Aleksandrijska biblioteka sa svojih 700 000 svitaka i kodeksa.
- Danas dvije najveće digitalne knjižnice su:
Europeana <https://www.europeana.eu/hr> i
Bodleiana www.bodleian.ox.ac.uk/